

**HRVATSKI
SAVEZ
SLIJEPIH**

**STRATEŠKI PLAN
DJELOVANJA HRVATSKOG SAVEZA SLIJEPIH
OD 2025. DO 2030. GODINE**

Zagreb, 15. studeni 2024.

SADRŽAJ

I.	OPĆE ODREDNICE.....	3
II.	DJELOVANJE I POSTIGNUĆA.....	4
III.	Analiza stanja i iZAZOVI.....	5
IV.	VIZIJA, MISIJA, NAČELA I VRIJEDNOSTI	8
V.	PRIORITETI I CILJEVI.....	9
VI.	STRATEGIJE DJELOVANJA	23
VII.	GODIŠNJI OPERATIVNI I FINACIJSKI PLANOVI.....	24
VIII.	ANALIZA I VREDNOVANJE	24

I. OPĆE ODREDNICE

Strateški plan Hrvatskog saveza slijepih od 2025. do 2030. (dalje: Plan), strateški je dokument Hrvatskog saveza slijepih (dalje: Savez) koji utvrđuje dugoročne ciljeve i daje smjernice za stvaranje poticajnog okruženja za razvoj Saveza i njegovih temeljnih udruga Članica, ali i općenito pokreta osoba s invaliditetom kao važnog dijela civilnoga društva, kako bi se unaprijedio pravni, financijski i institucionalni okvir. U tom je kontekstu Plan ključan dokument u kojem su definirani vizija razvoja te glavni razvojni ciljevi i strateški kapaciteti, predstavljajući značajnu osnovu u podršci temeljnim udrugama Članicama i članovima, te utjecaj na njihov status i daljnji tijek života, ali i na donošenje javnih politika u relevantnom području. Plan za iduće petogodišnje razdoblje temelji se na dosadašnjim postignućima i načelima, uvažavajući trenutni proces tranzicije civilnoga društva, osobito udruga osoba s invaliditetom, neminovnost strukturalnih promjena u djelovanju i financiranju te opće stanje društva.

Opći cilj Plana je stvaranje preduvjeta za društvo u kojem postoje uvjeti za razvoj zajednice u kojoj građani i organizacije civilnoga društva u sinergiji s javnim i privatnim sektorom aktivno, ravnopravno i odgovorno, u skladu s načelima održivog razvoja, dobrog upravljanja, djelovanja za opće dobro te u skladu s međunarodnim standardima zaštite ljudskih prava sudjeluju u ostvarivanju društva blagostanja i jednakih mogućnosti za sve. Stoga je potrebno da svi dionici u društvu prihvate i primjenjuju zajedničke vrijednosti utemeljene na pozitivnim društvenim promjenama, suradnji, otvorenosti, solidarnosti, socijalnoj pravdi, javnosti rada, odgovornosti, sudjelovanju u odlučivanju, uvažavanju osobnosti i različitosti, volonterskom angažmanu i slobodnoj informacijskoj povezanosti.

Pregled procesa izrade Plana trajao je tri mjeseca, a uključivao je korake, metode i pristup koji je korišten za njegov razvoj, pokazujući kako su donijete ključne odluke i osiguravajući transparentnost procesa: U pripremljenoj Fazi Formiranja je radna skupina odnosno sastavljen je tim koji vodi proces izrade Strategije, uključujući članove upravljačkih tijela, izvršnog direktora i stručnu službu te, za pojedina područja, vanjske savjetnike; usporedno s navedenim, osigurano je Prikupljanje informacija o trenutnom stanju Saveza, uključujući financije, operativne procese, vanjsko okruženje i relevantne trendove. Analitička faza je uključivala Identifikaciju snaga, slabosti, prilika i prijetnji s kojima se Savez suočava, te Procjenu političkih, ekonomskih, socijalnih i tehnoloških čimbenika koji mogu utjecati na rad Saveza; Daljnji koraci uključivali su Identifikaciju i analizu ključnih dionika, (temeljne udruge Članice, članove, korisnike, donatore, partnere i širu zajednicu.

Postavljanjem vizije i misije Saveza osigurano je Definiranje dugoročnog smjera djelovanja i usmjeravanje njegovog rada, a Postavljanjem specifičnih, mjerljivih, dostižnih, relevantnih i vremenski ograničenih ciljeva definirat će se Izrada budućih operativnih planova u kojima se razrađuju konkretni koraci potrebni za postizanje postavljenih ciljeva. Planiranje i Validacija uključivala je Procjenu potrebnih financijskih resursa i izradu okvirnog proračuna za implementaciju Plana. Konzultacije s timom uključivale su Prikupljanje povratnih informacija od ključnih dionika kako bi se osiguralo da je plan realističan i podržan od strane svih relevantnih aktera. Revizija i finalizacija uključuje Pregled i prilagodbu plana na temelju povratnih informacija Upravnog odbora, te konačno usvajanje od strane Skupštine kao najvišeg upravljačkog tijela Saveza. Implementacija i Praćenje osigurat će se izradom Godišnjih operativnih planova te evaluacijom njihove realizacije.

Korištene Metode uključivale su rad u manjim grupama specijaliziranim za određena područja, online Radionice sa svim relevantnim akterima - članovima upravljačkih tijela, za generiranje ideja i manjih grupa za dubinsku analizu stavova dionika, sastanke u svrhu Prikupljanja mišljenja članova upravljačkih i operativnih tijela Saveza za generiranje širokog spektra ideja koje su integrirane u plan. Prikupljanje dokumentacije i Analiza prethodnih izvještaja, financijskih podataka i drugih relevantnih dokumenata, osigurano je od strane operativnih tijela.

Svrha Plana je postići jednakost, dostojanstvo i jednake mogućnosti za osobe s oštećenjem vida, što zahtijeva osiguravanje neovisnosti, slobode izbora, potpunog i učinkovitog sudjelovanja u svim područjima života i društva, uključujući život u zajednici. Plan potiče bolje upravljanje i organizaciju unutar Saveza, a jasno definirane odgovornosti i zadaci smanjuju mogućnost preklapanja i povećavaju učinkovitost rada. Također, Plan pokazuje da Savez odgovorno i ozbiljno pristupa svom radu i da ima jasnu viziju za budućnost.

II. DJELOVANJE I POSTIGNUĆA

Savez je osnovan 16. lipnja 1946. godine u Zagrebu kao društvena organizacija. Njegovi osnivači bili su slijepi intelektualci koji su, uzevši osnivačko geslo „I sami slijepi za slijepce“, započeli djelovanje slijepih osoba Hrvatske za bolji svijet u kojemu će se poštivati dostojanstvo svake osobe, njegovati tolerancija, međusobno uvažavanje i pomaganje te u kojemu će se svakome pružati jednake mogućnosti i u kojemu biti slijep neće značiti „manje vrijedan“, već „različit“.

Od samih početaka Savez skrbi o zadovoljavanju specifičnih potreba osoba s oštećenjem vida te djelovanjem duboko zadire u problematiku općih životnih potreba i ljudskih prava. Uz svoja postignuća kroz široki spektar djelatnosti, kontinuirano potvrđuje istaknuto mjesto među vodećim organizacijama civilnoga društva te predstavlja nacionalnu krovnu organizaciju slijepih osoba u RH čije Članice čini 26 temeljnih udruga Članica s oko 5000 članova, osoba s oštećenjem vida koje zadovoljavaju definiciju sljepoće Svjetske zdravstvene organizacije. Čvrsto je pozicionirana i prepoznatljiva nevladina organizacija koja uspješno i razgranato surađuje s udrugama civilnoga društva, gospodarskim sektorom i institucijama državne vlasti te je članica Europske unije slijepih (EBU) i Svjetske unije slijepih (WBU).

Dosadašnje višegodišnje djelovanje Saveza u ulozi Centra znanja kroz razvojnu suradnju, omogućilo je niz pozitivnih promjena za samu organizaciju, njeno vodstvo i najvažnije, njene temeljne udruge Članice i članstvo, osobito u području davanja kvalitetne podrške i zadovoljavanja specifičnih potreba slijepih osoba, sukladnih njihovim stvarnim potrebama kao iznimno osjetljive i marginalizirane skupine društva, te utjecaja na kreiranje društvenih stavova i javnih politika. Uvodeći konzultacije i participiranje predstavnika Saveza, kao legitimnog dionika u procesima donošenja relevantnih odluka, danas kao korisnik nacionalnog sustavnog financiranja Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, još uvijek ima preskroman, ali važan utjecaj na stvaranje pozitivnih društvenih promjena i artikuliranje jasnih stavova u području društvenog napretka, javnih politika te pružanja sustavnih i projektnih socijalnih usluga.

Organizacija upravljanja Savezom utvrđena je Statutom kao njegovim temeljnim aktom. Skupština je njegovo najviše tijelo, a zastupnike u Skupštinu na četverogodišnji mandat delegiraju temeljne udruge Članice. Broj zastupnika u Skupštini svake pojedine Članice

određuje se po kriteriju: „jedan zastupnik na svakih 500 članova udruge“. S obzirom na postojeće stanje broja članica Saveza i broja članova u temeljnim udrugama, Skupština broji 28 zastupnika. Skupština iz svojih redova bira Upravni odbor od sedam članova te Predsjednika koji upravljaju radom Saveza između dviju sjednica Skupštine. Neposrednu operativnu provedbu cjelokupne djelatnosti Saveza provodi stručna služba kojom rukovodi Izvršni direktor. Uredi su smješteni u vlastitom poslovnom prostoru i opremljeni modernom opremom i suvremenom tehnologijom što omogućuje profesionalno, učinkovito djelovanje i kvalitetan rad zaposlenih i postizanje visokih standarda u djelovanju organizacije.

Savez je osnivač profitne tvrtke „Tiflotehna“ d.o.o. koja od 2011. godine obavlja specijalizirane gospodarske djelatnosti usko vezane uz područje kvalitete života slijepih osoba, spremna preuzeti svoj dio odgovornosti za razvoj zajednice u kojoj djeluje i to pružajući podršku osobama s oštećenjem vida, kako bi se ostvarila njihova puna uključenost u život zajednice kao njenih različitih, ali ravnopravnih članova, ali i ostalim osobama koje čine okruženje slijepih osoba u kontekstu uključivanja, pristupačnosti, razumijevanja i potpora slijepim osobama.

Ovaj Plan za iduće petogodišnje razdoblje temelji se na dosadašnjem iskustvu i postignućima ostvarenim tijekom gotovo 80-godišnjeg postojanja, ali i na unaprjeđenju daljnjeg djelovanja i utjecaja, te novih izazova koje donosi sljedeće dugoročno razdoblje EU strategije 2020. do 2030., u kojem Plan predstavlja ključan dokument kojim su definirani vizija razvoja te glavni razvojni ciljevi i strateški kapaciteti Saveza.

Sadašnje stanje u društvu govori nam da će i novo petogodišnje razdoblje od 2025. do 2030. godine pred organizacije civilnoga društva u Hrvatskoj pa tako i Savez i druge udruge osoba s invaliditetom postaviti nove izazove, prije svega u daljnjoj profesionalizaciji rada, održanju sustavnih izvora financiranja, širenju mogućnosti korištenja odnosno neprekidan razvoj usmjeren korištenju fondova Europske Unije i pozicioniranje Saveza odnosno usklađivanje područja i opsega djelovanja Saveza u odnosu na temeljne udruge Članice i članstvo, preuzimajući dio odgovornosti državnih tijela za populaciju koju predstavljaju.

U tom kontekstu djelovanje Saveza bit će i dalje izuzetno važno u području opće podrške osobama s oštećenjem vida, posebice u dijelu koji ne pokrivaju državne i druge institucije, te će kao i do sada biti suočen s mnogim izazovima u pokretanju i realizaciji pozitivnih društvenih procesa i inicijativa za unaprjeđenje javnih politika na svim razinama i u svim oblicima djelovanja, u cilju afirmacije prava i mogućnosti slijepih osoba kao iznimno ranjive i specifične skupine društva. Ostvarenje prioriteta i ciljeva djelovanja bit će realizirano kroz partnerstvo i suradnju s temeljnim udrugama Članicama. Ovakvim djelovanjem Saveza odgovara se na izazove globaliziranog svijeta koji pred osobe s oštećenjem vida kao pojedince takav svijet svakodnevno postavlja.

III. Analiza stanja i IZAZOVI

Savez kao nacionalna krovna organizacija slijepih RH jedina je legitimna i autentična nevladina organizacija koja putem svojih temeljnih udruga Članica, ali i neposredno djeluje na zaštiti ljudskih i drugih prava osoba s oštećenjem vida u Hrvatskoj. Stoga ima obvezu uključiti se u sve faze provedbe, praćenja primjene odredaba Konvencije, aktualne Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom i drugih

međunarodnih i domaćih dokumenata kojima se uređuju prava osoba s oštećenjem vida i drugih osoba s invaliditetom. Predmetni strateški principi EU usmjeravaju prioritete Saveza, za što treba osigurati optimalne ljudske i materijalne resurse, predstavljajući veliki izazov u dijelu osiguravanja financijskih podrški od strane institucija države te nacionalnih fondova i fondova Europske unije. Obzirom na velike mogućnosti apliciranja, ali i sve zahtjevnije procedure zakonitosti funkcioniranja neprofitnih organizacija, projektnog menadžmenta, ali uvažavanja specifičnosti i ograničenja koje donosi nedostatak vidne percepcije, osobito u kontekstu nepristupačnosti dokumentacije i obrazaca, Savez preuzima odgovornost za razvitak i unapređivanje infrastrukturne podrške za jačanje sposobnosti Saveza i temeljnih udruga Članica u svrhu ujednačavanja njihovog potencijala i sposobnosti. Pred Savez i njegove temeljne udruge Članice postavlja se uz ostalo i potreba cjelovitog i multidisciplinarnog pristupa stvaranju preduvjeta za osnaživanje u cilju ostvarivanja i doprinosa procesu sustavnog i izvaninstitucionalnog pružanja socijalnih usluga svojim članovima koje Savez i temeljne udruge Članice mogu najkvalitetnije pružati.

Budući da je poželjno blisko savjetovanje s osobama s invaliditetom putem njihovih predstavničkih organizacija i njihovo aktivno uključivanje u procese utjecaja na donositelje odluka, iznimno su važni sudjelovanje i doprinos Saveza kao nacionalne krovne organizacije osoba s oštećenjem vida u RH i njegovih temeljnih udruga Članica, čime će se unaprijediti osviještenost o prioritetima i načelima Konvencije te njihova implementacija u smislu što je konkretno potrebno za realizaciju određenog cilja.

Plan pomaže Savezu da definira svoje ciljeve, usmjeri svoje aktivnosti i resurse, te osigura dugoročni uspjeh. Izrada ovog Plana je važna zbog jasnoće ciljeva koji pomažu da se konkretno definiraju misija i vizija, omogućavajući razumijevanje što organizacija želi postići i kako planira doći do tih ciljeva; Planiranje pomaže u učinkovitom rasporedu resursa, bilo da se radi o ljudskim, financijskim ili materijalnim resursima, čime se osigurava njihovo korištenje na najbolji mogući način; Kroz Plan Savez postavlja mjerljive ciljeve i prati napredak prema tim ciljevima, što omogućuje evaluaciju učinkovitosti aktivnosti i prilagodbu.

Unutarnje snage

- Zainteresiranost, odgovornost, kompetentnost, stručnost, inovativnost i proaktivnost
- Spremnost na suradnju i timski rad
- Poznavanje problematike i potreba populacije koju zastupa
- Brojnost i zainteresiranost volontera
- Kvaliteta operativnih tijela i stručnih suradnika
- Podrška udruga civilnoga društva za osobe s invaliditetom i drugih važnih dionika
- Prepoznatljivost na međunarodnoj, nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini
- Postojanje infrastrukture i resursa za djelovanje

Unutarnje slabosti

- Nedostatak zaposlenog stručnog kadra u pojedinim područjima

- Nemogućnost odnosno kompleksnost brze adaptacije na društvene i druge operativne i tehnološke promjene
- Nedostatak kvalitetne prilagodbe programa, obrazaca i dokumentacije
- Nemogućnost participacije slijepih osoba u svim dijelovima radnog procesa
- Preopterećenost obvezama i zahtjevnost zbog nepristupačnosti sadržaja u procesu rada, te nemogućnost osiguranja održivosti zapošljavanja
- Preopterećenost administrativnim poslovima i praćenjem zakonskih promjena
- Nedostatak PR stručnjaka koji poznaje problematiku sljepoće

Vanjske prilike

- UN Konvencija o pravima osoba s invaliditetom
- Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom
- Povjerenstvo Vlade RH za osobe s invaliditetom
- Nacionalno vijeće za razvoj socijalnih politika
- Povezivanje na međunarodnoj razini i suradnja sa sličnim udrugama
- Zavod za vještačenje, profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom
- Jedinstven pokret osoba s invaliditetom u RH
- Jake temeljne udruge Članice Saveza

Vanjske prijetnje

- Nerazumijevanje institucija za specifičnosti i problematiku osoba s oštećenjem vida
- Neučinkovitost i neoperativnost radnih skupina i tijela
- Nesuradnja različitih nadležnih resora
- Nekompetentnost i nerazumijevanje predstavnika pojedinih institucija
- Nezainteresiranost građana za probleme osoba s oštećenjem vida
- Premalen utjecaj na donositelje odluka i kreiranje javnih politika
- Neprovođenje Zakona i pod zakonskih akata, te nedostatak sankcija za takvo postupanje
- Šutnja administracije na pokrenute inicijative i argumentirane prijedloge.

U vrijeme tranzicije udruga osoba s invaliditetom, ovaj Plan pomaže Savezu da održi fokus na svojim ključnim prioritetima, unatoč vanjskim promjenama i izazovima; Umjesto da reagira na probleme kako se pojave, strateško planiranje omogućuje Savezu da proaktivno upravlja rizicima i prepozna prilike prije nego što postanu očite.

U provedbi Plana očekuje se stalan rad na preispitivanju i širenju prostora za razvoj Saveza i njegovih temeljnih udruga Članica te sektorske i međusektorske suradnje. Razmatra

vrijednosti na kojima počivaju odnosi Saveza i njegovih temeljnih udruga Članica, države, civilnoga društva, donosi pregled razvoja i dostignuća Saveza, izazove i vrijednosti, prioritete i ciljeve te utvrđuje preduvjete za daljnji napredak u područjima institucionalnog i normativnog okvira.

IV. VIZIJA, MISIJA, NAČELA I VRIJEDNOSTI

VIZIJA

Vizija Saveza je:

Društvo u kojemu će se poštivati dostojanstvo svake osobe, njegovati međusobno uvažavanje i solidarnost. Kroz obrazovanje i educiranje, osnaživanje te dostupnost resursa i podrške graditi društvo inkluzivnosti i ravnopravnosti, stvarajući tako zajednicu u kojoj „biti slijep“ neće značiti „manje vrijedan“ nego „različit“.

MISIJA

Misija Saveza je:

- Unaprjeđenje javnih politika i zakonodavnog okvira u Republici Hrvatskoj
- Poticati razvoj društva jednakosti i ravnopravnosti koje će omogućiti osobama s oštećenjem vida da ostvare svoje pune potencijale, kroz standardizirane socijalne usluge, podršku mentalnom zdravlju, socijalnu uključenost, zapošljivost, obrazovanje i uključivanje u društvene tokove.

NAČELA

- Ravnopravnost i nediskriminacija
- Obrazovanje i zapošljavanje
- Tolerancija i uvažavanje različitosti
- Zagovaranje i suradnja
- Jačanje kapaciteta organizacije
- Informiranje i podizanje svijesti
- Individualni pristup i prihvaćanje različitosti
- Pristupačnost i mobilnost
- Suradnja i odgovornost svih (su)dionika u razvoju društva

VRIJEDNOSTI

- **dostojanstvo i poštivanje** svake osobe bez obzira na sposobnosti i mogućnosti osobe
- **dosljednost** u ostvarivanju misije, vizije i ciljeva organizacije

- **inkluzija** i poticanje društva na poštivanje i prihvaćanje različitosti kroz provođenje edukacija usmjerene podizanju razine svijesti, informiranosti i društvene odgovornosti u relevantnim područjima
- **odgovornost i aktivno zalaganje** za poboljšanje kvalitete života osoba s oštećenjem vida u skladu sa željama i mogućnostima
- **suradnja** s vladinim, nevladinim i privatnim sektorom s ciljem rješavanja ključnih izazova osoba s oštećenjem vida
- **inovativnost** u pružanju podrške osobama s oštećenjem vida kroz primjenu novih tehnoloških rješenja
- Provoditi istraživanja i podupirati dobre prakse u odnosu na društveni razvoj, javne politike i socijalne usluge
- Raditi u partnerstvu na promicanju interesa, prevenciji i sprečavanju gubitka vida koji se može izbjeći ili prolongirati
- **promoviranje** interesa svih osoba s oštećenjem vida državnim i međunarodnim tijelima
- **transparentnost** i održavanje visokih standarda u upravljanju resursima, projektima i financijskim sredstvima
- **podržavanje** prava na samoopredjeljenje osoba s oštećenjem vida da donose odluke i odlučuju o vlastitom životu
- **Podupiranje i jačanje** sposobnosti temeljnih udruga Članica pružajući kontinuiranu podršku u radu

V. PRIORITETI I CILJEVI

Plan ima četiri prioritetnih područja temeljenih na odredbama Statuta kao temeljnog akta te načelima i vrijednostima usmjerenih promicanju i zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda svakog čovjeka bez obzira na različitost. Svako od tih područja povezano je s odgovarajućim člancima Konvencije, ciljajući na njihovu punu i kvalitetnu provedbu u praksi.

Strateška područja su:

1. Podizanje svijesti, zagovaranje i utjecaj na javne politike
2. Osnaživanje slijepih i slabovidnih osoba za potpuno sudjelovanje u svim aspektima života
3. Pristupačnost, univerzalni dizajn i razumna prilagodba za inkluziju u zajednici
4. Jačanje kapaciteta Saveza i udruga Članica te razvoj suradnje na nacionalnoj i međunarodnoj razini

Prioritetna područja temelje se i dodatno razvijaju u svim segmentima kompleksnog pristupa i utjecaja na kvalitetu života pojedinca s oštećenjem vida, stavljajući fokus i donoseći dodanu vrijednost realizaciji inicijativa i aktivnosti usmjerenih društvu jednakih mogućnosti.

1. Prioritet: PODIZANJE SVIJESTI, ZAGOVARANJE I UTJECAJ NA JAVNE POLITIKE

Cilj 1.1. Uvođenje psihosocijalne rehabilitacije kao pravo iz obveznog zdravstvenog osiguranja (zdravstvena rehabilitacija)

Osobe koje kasnije u životu izgube vid iz različitih razloga kao što su bolest, ozljede ili nesreće, prema sadašnjem zakonodavstvu nemaju adekvatnu podršku i rehabilitaciju. Osoba koja je netom izgubila vid po otpustu iz zdravstvene ustanove najčešće odlazi u mjesto stanovanja bez informacija o mogućnostima i pravima koja ima, bez adekvatne podrške, skrbi i rehabilitacije koja je nakon gubitka vida prijeko potrebna. Postojeće zakonodavstvo osigurava osobama s oštećenjem vida pravo na psihosocijalnu rehabilitaciju u sustavu socijalne skrbi, pri čemu postupak i čekanje na ostvarenje prava traje i po nekoliko mjeseci ili čak godina. Također, osoba koja je izgubila vid ima pravo na očna i tiflehnička pomagala, no nema mogućnost da se istima nauči koristiti. S obzirom na izrazito teški invaliditet koji utječe na sve aspekte života i narušava psihičko stanje u kojem se osobe nalaze neposredno nakon gubitka vida, nužno je proces rehabilitacije započeti što ranije i sveobuhvatnije.

Aktivnosti: Nastavak zagovaranja za uvođenje psihosocijalne rehabilitacije kao prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za novo oslijepjele osobe; Osiguranje preduvjeta za partnerski odnos u procesu osnivanja Centra za zdravstvenu rehabilitaciju slijepih osoba; Zagovaranje partnerstva s oftalmološkim odjelima u svrhu osiguranja pravodobne stručne podrške novo oslijepjelim osobama.

Očekivani ishodi: Proces zdravstvene rehabilitacije započinje pravodobno, pokrivajući područja informiranja, psihosocijalne podrške i savjetovanja u oftalmološkim ambulanzama od strane stručnjaka. Procjena, izrada individualiziranog plana te provedba psihosocijalne rehabilitacije sukladno zdravstvenom stanju, mogućnostima i potrebama osobe, uz osiguravanje očne protetike, tiflehničkih pomagala i asistivne tehnologije u Centru za zdravstvenu rehabilitaciju.

Cilj 1.2. Unapređenje zakonodavnog okvira za osiguravanje bolje pristupačnosti

Budući da je Direktiva Europskog Parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona, propisa i administrativnih odredbi država članica u pogledu zahtjeva za pristupačnost proizvoda i usluga donesena 2019. godine, potrebno je hitno uskladiti i donijeti relevantne dokumente s jasnim kriterijima i rokovima za provedbu. Potrebno je sve više promicati univerzalni dizajn te razvoj cjenovno dostupnih pomoćnih asistivnih tehnologija, uređaja i usluga usmjerenih uklanjanju postojećih ograničenja i prepreka. Trenutno je pristupačnost građenog okoliša i javnog transporta na vrlo niskoj razini za osobe s oštećenjem vida, a izazovi se mogu izbjeći ili u velikoj mjeri smanjiti dobro osmišljenim i ne nužno skupim adaptacijama prema načelima univerzalnog dizajna, od čega svi imaju koristi.

Očekivani ishodi: Standardizacija hrvatske brajice i njezina formalna verifikacija kroz odgovarajući normativni okvir; Ostvareno sustavno financiranje udžbenika i radnih materijala na brajici i uvećanom tisku za učenike u osnovnom i srednjoškolskom obrazovanju; Povećan broj educiranih i školovanih stručnjaka za rad s osobama s oštećenjem vida; Uvedeni novi i usklađeni postojeći obrazovni programi u skladu s potrebama tržišta rada; Uveden novi prilagođeni programi prekvalifikacije.

Cilj 1.4. Zagovaranje dostupnosti priuštivog stanovanja za osobe s oštećenjem vida

Preduvjet uključivanja osoba s oštećenjem vida u život zajednice na ravnopravnoj osnovi s ostalim građanima je primjereno i priuštivo stanovanje. Često se osobe s oštećenjem vida suočavaju s financijskim izazovima koji im otežavaju kupnju vlastite stambene nekretnine. Mnogi od njih imaju ograničene mogućnosti zapošljavanja zbog nedostupnih radnih mjesta što utječe na njihove prihode. Također, zbog ograničenog mobiliteta vrlo je bitna lokacija koja će osiguravati pristup javnom prijevozu, primjerenu mogućnost dolaska i odlaska i ostale uvjete koji omogućavaju samostalno kretanje slijepo osobe. Uz to, troškovi svakodnevnog života osoba s oštećenjem vida u prosjeku su viši u odnosu na opću populaciju primjerice kupnja pomagala i asistivne tehnologije, osiguravanje alternativnog načina prijevoza i sl. što dodatno opterećuje njihov budžet. Visoki troškovi svakodnevnog života i osnovnih životnih potreba često ostavljaju malo prostora za štednju ili ulaganje u vlastitu nekretninu, čime im se otežava ostvarivanje tog važnog životnog cilja. Iz svega navedenog, osobe s oštećenjem vida često nemaju kreditnu sposobnost te nisu u mogućnosti osigurati si nekretninu prema trenutnim tržišnim kriterijima. Zbog ubrzanog rasta cijena stambenih nekretnina i najma u Republici Hrvatskoj pa je tako osiguravanje pristupačnog stanovanja i dalje izazov.

Aktivnosti: Zagovaranje javnih politika i mjera za osiguravanje pristupačnog stanovanja i podrška pri osiguravanju vlastite nekretnine osoba s oštećenjem vida; Razvoj suradnje s civilnim društvima, vladinim i nevladinim sektorom u osiguravanju financijske potpore ili povoljnijih uvjeta pri kupnji stambene nekretnine.

Očekivani ishodi: Uvedene subvencije i olakšice za ublažavanje financijskih izazova; Donesene javne politike za povoljniju kupnju vlastite stambene nekretnine ili najma.

Cilj 1.5. Podizanje svijesti javnosti o problematici osoba s oštećenjem vida i prevencija/sprječavanje diskriminacije - provođenje edukacija, kampanja, suradnja s medijima

Osobe s oštećenjem vida i dalje se suočavaju s neprihvatljivim stavovima i stereotipima utemeljenima na predrasudama, strahu i nepovjerenju u njihove sposobnosti.

Djelovanje treba biti usmjereno prema promjeni negativnih stavova i stereotipa učinkovitim edukacijama i kampanjama podizanja razine svijesti koje uključuju sve važne dionike, osobito zaposlenike u javnim službama, poslodavce i predstavnike medija koji uvelike utječu na oblikovanje javnog mišljenja. Diskriminatornim stavovima i ponašanjima, te njihovim štetnim posljedicama potrebno je suprotstaviti se pristupačnim i objektivnim informacijama, kako bi se podigla razina društvene odgovornosti i senzibilizacija, te promicalo bolje razumijevanje potreba, ispunjenje prava i uključivanje osoba s oštećenjem vida u sva područja života.

Aktivnosti: Provedba javnih kampanja i edukacija podizanja razine javne svijesti i programa osposobljavanja koji se temelje na ljudskim pravima, jednakim mogućnostima, pozitivnoj percepciji i sposobnostima osoba s oštećenjem vida u svim područjima života, posebice u pogledu obrazovanja i tržišta rada; Aktivno uključivanje osoba s oštećenjem vida u aktivnosti medijskih kampanja i javnih istupa; Provedba edukacija medijskih djelatnika i predstavnika medija s ciljem podizanja razine svijesti o invaliditetu.

Očekivani ishodi: Povećanje razine društvene svijesti i odgovornosti zajednice za jednakost mogućnosti i priliku da osobe s oštećenjem vida ostvare svoje potencijale. U medijskom prostoru i dalje su prisutni termini poput „osobe s posebnim potrebama“, „invalidi“, „hendikepirane osobe“ i slično, što ima negativni utjecaj na nastojanja i širenje svijesti o osobama s invaliditetom kao ravnopravnih građana.

Cilj 1.6. Proširenje liste pomagala dostupnih preko Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

Pomagala za osobe s oštećenjem vida imaju ključnu ulogu u svakodnevnom životu osobe, ne samo za postizanje samostalnosti i neovisnosti, već i za bolju integraciju u društvo, pristup obrazovanju i tržištu rada. Obzirom na kontinuirani razvoj novih tehnologija, na tržištu trenutno postoji niz suvremenih tiflotehničkih pomagala i asistivnih tehnologija namijenjenih osobama s oštećenjem vida koje im olakšavaju obavljanje svakodnevnih aktivnosti, pristup većem broju informacija, veću mobilnost, a samim time utječe na poboljšanje kvalitete života i uključenost u život zajednice na ravnopravni način. Međutim, pristupačnost tih pomagala predstavlja izazov zbog njihovih iznimno visokih cijena. Veća dostupnost suvremenih pomagala što većem broju osoba s oštećenjem vida zahtjeva uspostavu partnerstva Saveza i državnih institucija kako bi se osigurala dostupnost većeg broja tiflotehničkih pomagala i uvele financijske olakšice pri kupnji istih. Iako trenutno postoji lista tiflotehničkih i očnih pomagala pri Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje, ta lista je već zastarjela te je potrebno uvrstiti nova i suvremena pomagala.

Aktivnosti: Zagovaranje za uvođenjem novih i suvremenih pomagala na listu dostupnih pomagala preko Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje koja su u skladu s potrebama osoba; Unaprjeđenje modela financiranja/sufinanciranja pri kupnji tiflotehničkih pomagala i asistivnih tehnologija kako bi bila dostupnija osobama s oštećenjem vida.

Očekivani ishodi: Uvođenje novih i suvremenih pomagala na listu pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje u skladu s potrebama; Uveden novi model financiranja/sufinanciranja pomagala.

2. Prioritet: OSNAŽIVANJE SLIJEPIH I SLABOVIDNIH OSOBA ZA POTPUNO SUDJELOVANJE U SVIM ASPEKTIMA ŽIVOTA

Cilj 2.1. Jačanje socijalnih i komunikacijskih vještina

Osobe s oštećenjem vida predstavljaju najteže zapošljivu skupinu osoba s invaliditetom, a problemi zapošljavanja su višestruki, od nekonkurentnih zanimanja za koje se školuju slijepi osobe, do predrasuda okoline i poslodavaca te diskriminacije pri zapošljavanju. Usprkos redovnom sustavu školovanja osobe s oštećenjem vida ne stječu obrazovanje za zanimanja koja odgovaraju potrebama tržišta rada, te nisu u mogućnosti ravnopravno konkurirati s ostalim nezaposlenim osobama.

Nadalje, zbog kompleksnog međudjelovanja ograničenja koja donosi sljepoća, barijera i predrasuda u društvu osobe s oštećenjem vida nerijetko bivaju stavljene na margine društva. Unatoč mnogim zakonodavnim propisima koji bi trebali štititi prava i dostojanstvo osoba s invaliditetom na tržištu rada, brojna su negativna iskustva slijepih osoba u postupcima zapošljavanja i ostvarivanja prava. Osobito je važno da osoba dobije priliku nakon obrazovanja uključiti se na tržište rada, jer dugotrajna nezaposlenost nosi dodatne teškoće i prepreke za kasnije uključivanje na tržište rada. Budući da slijepim osobama zapošljavanje znači mnogo više od rješavanja egzistencijalnog pitanja, odnosno utječe na socijalno uključivanje i integraciju, razvoj socijalnih vještina i osjećaj jednakosti, vrlo je važan segment za poboljšanje kvalitete života osoba s oštećenjem vida u najširem smislu.

Aktivnosti: Provedba aktivnosti kojima se povećava zapošljivost osoba s oštećenjem vida; Edukacija poslodavaca o mogućnostima slijepih osoba i pravima koja mogu ostvariti njihovim zapošljavanjem; Individualno savjetovanje i sudjelovanje u prilagodbi radnih mjesta za osobe s oštećenjem vida za konkretno radno mjesto; Razvoj komunikacijskih i socijalnih vještina za povećavanje konkurentnosti prilikom traženja posla i tijekom inkluzije na nova radna mjesta;

Očekivani ishodi: Uspješnije uključivanje osoba s oštećenjem vida na otvoreno tržište rada, ali i kroz druge vidove zapošljavanja (zaštitne radionice, mjere aktivne politike zapošljavanja, stjecanje radnog iskustva volonterskim radom); Ojačane socijalne i komunikacijske vještine osoba s oštećenjem vida

Cilj 2.2. Mentalno zdravlje

Osobe s oštećenjem vida izložene su brojnim dodatnim izazovima mentalnog zdravlja. Oštećenje vida može imati utjecaj na cjelokupno mentalno zdravlje, socijalne odnose i općenito svakodnevno funkcioniranje. Podrška mentalnom zdravlju i psihosocijalna podrška od izuzetne je važnosti i za suočavanje s gubitkom vida i procesom prilagodbe, ali i tijekom kasnijih svakodnevnih izazova. Oštećenje vida utječe na razvoj pojma o sebi, razvoj identiteta, samopoštovanje i odnos s drugima, osobne mreže i socijalnu podršku, provođenje slobodnog vremena. Kod svake osobe s oštećenjem vida proces prilagodbe je drugačiji te ovisi o različitim čimbenicima, o osobinama ličnosti, načinu kako se osoba nosi s poteškoćama, problemima i stresovima, socijalnoj podršci obitelji i bliskih prijatelja.

Osobe s oštećenjem vida suočavaju se i s različitim negativnim oblicima predrasuda, diskriminacije i negativnih stavova te je stoga važno imati kvalitetnu i dostupnu podršku.

Stoga je važno omogućiti kontinuiranu psihosocijalnu podršku i aktivnosti za brigu o mentalnom zdravlju, kako bi osobe s oštećenjem vida imale mrežu potpore s nošenjem s izazovima i prevenciju negativnih posljedica.

Mentalno zdravlje i psihosocijalna podrška za osobe s oštećenjem vida predstavljaju ključne aspekte koji značajno utječu na kvalitetu života tih pojedinaca. Oštećenje vida može dovesti do različitih emocionalnih i psiholoških izazova, uključujući anksioznost, depresiju i osjećaj izolacije. Psihosocijalna podrška uključuje skup intervencija i resursa koji pomažu osobama s oštećenjem vida da se suoče s tim izazovima, razviju prilagodljive mehanizme i poboljšaju svoje socijalne vještine.

Osvještavanje i edukacija o mentalnom zdravlju, kao i jačanje društvene inkluzije, ključni su koraci prema smanjenju stigme i potpori osobama s oštećenjem vida. Također, ustanova i organizacije trebaju raditi na stvaranju prilika za osnaživanje, pružajući resurse i alate koji omogućuju tim osobama da vode ispunjen, aktivan i društveno angažiran život. Uz sve to, kontinuirano proučavanje i unapređenje praksi u području mentalnog zdravlja i psihosocijalne podrške od esencijalne su važnosti za poboljšanje općeg blagostanja osoba s oštećenjem vida.

Aktivnosti: Provedba aktivnosti za prevenciju i zaštitu mentalnog zdravlja osoba s oštećenjem vida, Pružanje emocionalne i socijalne podrške, poticanje razvoja psihološke otpornosti i pozitivnih mehanizama nošenja s izazovima mentalnog zdravlja, stvaranje i poticanje razvoj pozitivnog okruženja za rad na mentalnom zdravlju u kojem se teškoće mentalnog zdravlja neće smatrati diskriminatornom osnovom i slabostima, prevencija predrasuda i diskriminacije, educiranje o važnosti mentalnog zdravlja.

Očekivani ishodi: Poboljšanje mentalnog zdravlja osoba s oštećenjem vida kroz individualnu i grupnu podršku, edukacije na temu mentalnog zdravlja, istraživačke aktivnosti i analize trenutnog stanja i potreba radi pružanja specifično usmjerenih usluga, priprema edukativnih materijala i sadržaja na temu mentalnog zdravlja i psihosocijalne podrške kod osoba s oštećenjem vida.

Cilj 2.3. Pružanje informativne i savjetodavne podrške

Osobe s oštećenjem vida trebaju imati na raspolaganju dodatnu podršku vezano uz ostvarivanje svih svojih prava iz različitih područja. Zakonodavni okvir i norme se mijenjaju, pa stoga dolazi i do izmjena u pravima koja mogu ostvarivati osobe s oštećenjem vida te je nužno da osobe imaju sustavnu i kontinuiranu podršku kako bi bili u toku sa svim informacijama. Kroz savjetovanje i informiranje o svojim pravima i izazovima na koje nailaze prilikom njihova ostvarivanja, omogućuje se osobama s oštećenjem vida da ostvare sve svoje potencijale uz podršku pravnog okvira.

Također, osobe s oštećenjem vida kroz aktivnosti Saveza mogu dobiti dodatne informacije i savjete o dostupnosti i pravima na različite vrste tiflotehničkih pomagala te podršku u njihovoj primjeni i korištenju.

Aktivnosti: Individualno i grupno savjetovanje o pravima iz područja socijalne skrbi i drugim pravima, informiranje i savjetovanje o pravima i mogućnostima osoba s oštećenjem vida, dostupnim tiflotehničkim pomagalima te o uvjetima i postupcima njihova dobivanja.

Očekivani ishodi: Osobe s oštećenjem vida imaju sustavnu i kvalitetnu podršku u ostvarivanju prava i usluge koje im po zakonu pripadaju, ostvarivanje prava u različitim postupcima u sustavima mirovinskog osiguranja i socijalne skrbi.

Cilj 2.4. Stvaranje poticajnih prilika za međusobno umrežavanje i razvoj socijalnih odnosa

Osobe s oštećenjem vida često se suočavaju s dodatnim izazovima u ostvarivanju kvalitetnih socijalnih odnosa i kontakata. Nedostaje poticajnih prilika za međusobno upoznavanje i umrežavanje. Stvaranje poticajnih prilika za međusobno umrežavanje i razvoj socijalnih odnosa kod osoba s oštećenjem vida ključno je za unapređenje kvalitete njihovog života. Takve inicijative mogu uključivati organizaciju radionica, društvenih događanja i kreativnih aktivnosti koje potiču interakciju i razmjenu iskustava među sudionicima. Ove aktivnosti ne samo da omogućuju izgradnju podržavajuće zajednice, već i jačaju socijalne vještine, samopouzdanje i osjećaj pripadnosti. Uz suradnju s različitim institucijama, kao što je Savez i udruge članice, moguće je stvoriti inkluzivno okruženje koje potiče međusobno razumijevanje, prijateljstvo i zajednički rast. Na taj način, osobe s oštećenjem vida mogu ne samo proširiti svoju mrežu poznanstava, već i aktivno sudjelovati u društvenim aktivnostima, čime se obogaćuje njihova svakodnevnica.

Aktivnosti: Organizacija i stvaranje poticajnih prilika za druženje osoba s oštećenjem vida, provedba aktivnosti koje će omogućiti međusobno umrežavanje i razmjenu iskustava.

Očekivani ishodi: Osobe s oštećenjem vida imaju mogućnost stvaranja pozitivnih socijalnih odnosa u poticajnom okruženju; Usvojene socijalne vještine za razvoj kvalitetnih socijalnih odnosa.

3. Prioritet: PRISTUPAČNOST, UNIVERZALNI DIZAJN I RAZUMNA PRILAGODBA ZA INKLUZIJU U ZAJEDNICI

Cilj 3.1. Osiguravanje pristupačnosti informacijskih i komunikacijskih tehnologija

Pristup informacijama, informacijske tehnologije i komunikacijski sektor osobito su važni za osobe s oštećenjem vida zbog mnogobrojnih komunikacijskih prepreka s kojima se one susreću, ali i kao područja koja se brzo mijenjaju i neprestano preoblikuju način međusobne interakcije i komunikacije, način poslovanja, te pristup robi, uslugama i informacijama. Važno je da svi ljudi imaju koristi od tehnoloških napredaka te da nitko nije zaboravljen, uključujući osobe s oštećenjem vida, pri čemu su medijska i informacijska pismenost komplementarni uživanju ostalih ljudskih prava i boljoj uključenosti u sve aspekte života u zajednici.

Trenutno su informacije i komunikacije u velikoj mjeri nepristupačne osobama s oštećenjem vida, pa treba omogućiti prilagođena sredstva, načine i formate komunikacije te pristup tiskanoj riječi, posebice putem osiguravanja širokog raspona sadržaja na brajici, od informacija o proizvodima u trgovini i edukacijskih sadržaja za učenike i studente, do književnih djela i glasačkih listića, kako bi se promicalo puno sudjelovanje u javnom, kulturnom i političkom životu.

Da bi se osobe s oštećenjem vida samostalno i neometano kretale javnim površinama, potrebno je osigurati univerzalni dizajn gradske infrastrukture i građevina čime bi se smanjio rizik od nesreća uvođenjem elemenata pristupačnosti poput taktilnih traka vodilja, kontrastnih oznaka i zvučnih signala. Dugoročno, univerzalni dizajn doprinosi održivosti jer se prilagođava širokom spektru korisnika i smanjuje potrebu za kasnijim preinakama, dok u isto vrijeme odražava društvenu odgovornost prema različitim potrebama ljudi.

Aktivnosti: Promicanje rasprave o kvalitetnom pristupu informacijama i komunikacijama, uključujući medijsku i informacijsku pismenost; U suradnji s Hrvatskom radiotelevizijom razvijanje optimalnog modela za pristupačnost TV sadržaja osobama s oštećenjem vida; Edukacija djelatnika Hrvatske radiotelevizije o mogućnostima osoba s oštećenjem vida i mogućnostima prilagodbe pojedinih TV sadržaja primjerenom komunikacijom; Promicanje pristupačnosti i upotrebe univerzalnog dizajna, uz pomoćne uređaje i u odnosu na pristup informacijama kako bi se usluge vlada, privatnih subjekata, medija i pružatelja usluga internetom bile dostupne osobama s oštećenjem vida; promocija nužnosti osiguravanja znakova pristupačnosti - natpisi na brajici, orijentacijski planovi, taktilne linije vodilje, dostupni bankomati, standardi u primjeni brajice; pružanje specijaliziranih usluga usmjerenih osobama s oštećenjem vida ili oblikovanih na pristupačan način; Informiranje, savjetovanje i timsko stručno procjenjivanje izrade optimalnih idejnih rješenja; Prijevod i prilagodba crnog

tiska i slikovnih prikaza na brajicu odnosno taktilni oblik te ispisivanje u formate i tehnike koje nude optimalno rješenje i osiguravaju kvalitetu za čitanje slijepim osobama.

Očekivani ishodi: Pristupačni načini i formati komunikacije, te osiguranje tiflotehničkih pomagala i asistivne tehnologije pristup informacijama što dovodi do povećanja broja korisnika računalne tehnologije među članstvom za 20%; Osigurana pristupačnost TV sadržaja kroz 5% prilagođenog programa nacionalne javne televizije; Informirana i osviještena javnost vezano uz nužnost prilagodbe, standarde pristupačnosti i primjenu univerzalnog dizajna; Osigurani pristupačni bankomati za korištenje osobama s oštećenjem vida; Kriteriji pristupačnosti uključeni su u provedbu javne nabave kroz univerzalni dizajn; Načelo univerzalnog dizajna primjenjuje se kao standard pri adaptaciji postojeće i izgradnji nove stambene, poslovne i javne infrastrukture, uz uvođenje elemenata pristupačnosti u sva područja javnog transporta.

Cilj 3.2. Razvoj i osiguravanje digitalne pristupačnosti

Digitalna pristupačnost je uključiva praksa koja osigurava pristup digitalnom sadržaju bez prepreka za osobe koje imaju vizualne, slušne, motoričke ili kognitivne poteškoće. U rujnu 2019. godine na snagu je stupio Zakon o pristupačnosti mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje tijela javnog sektora kojim se propisuje nužnost uporabe svjetskih standarda prilikom izrade mrežnih stranica, njihovog izgleda, načina navigacije kroz sadržaj, pretraživanje i strukturu. Na taj način Zakon treba osigurati ravnopravno uključivanje i korištenje sadržaja te aktivnu ulogu u društvu svih osoba bez obzira na invaliditet.

Aktivnosti: Provođenje javne kampanje u lokalnim zajednicama o važnosti digitalne pristupačnosti i zakonskoj obvezi njenog osiguravanja, u suradnji sa Središnjim državnim uredom za razvoj digitalnog društva, Povjerenikom za informiranje i temeljnim udrugama Članicama; Organizacija i provedba edukacija djelatnika tijela javnog sektora i drugih relevantnih dionika za izradu, vođenje i održavanje sadržaja mrežnih stranica i programskih rješenja za pokretne uređaje u skladu sa standardima pristupačnosti za osobe s oštećenjem vida; Usluga savjetovanja i testiranja pristupačnosti web stranica i digitalnih sadržaja tijela javnog sektora i drugih dionika.

Očekivani ishodi: Povećana digitalna pristupačnost sadržaja osobama s oštećenjem vida za najmanje 50%; Djelatnici tijela javnog sektora i drugih relevantnih dionika koji rade u području digitalne pristupačnosti educirani za izradu, vođenje i održavanje sadržaja mrežnih stranica i programskih rješenja pristupačnih za osobe s oštećenjem vida.

4. Prioritet: JAČANJE KAPACITETA SAVEZA I UDRUGA ČLANICA TE RAZVOJ SURADNJE NA NACIONALNOJ I MEĐUNARODNOJ RAZINI

Cilj 4.1. Edukacija i podrška temeljnim udrugama Članicama i članovima Upravljačkih tijela

Udruge predstavljaju oslonac za ostvarenje prava i mogućnosti osoba s oštećenjem vida, grade odnos povjerenja i razumijevanja te imaju neizmjerljivo značenje u uključivanju u svakodnevni život u lokalnoj zajednici. Kapaciteti udruga slijepih moraju biti izgrađeni kako bi se povećala kvaliteta pružanja i dostupnost socijalnog uključivanja, s ciljem pružanja usklađenih i standardiziranih socijalnih usluga u svim područjima RH. Stoga važnu ulogu u njihovom održivom djelovanju ima jačanje kapaciteta putem educiranja stručnjaka u području pružanja specifičnih usluga za osobe s oštećenjem vida, kao i u području provedbe projekata kojima se najvećim dijelom osigurava kontinuitet u radu i održivost, a koji su administrativno sve zahtjevniji.

Uzimajući u obzir da osobe s oštećenjem vida trebaju biti aktivno uključene u procese donošenja odluka o politikama i programima, posebice u one koji se izravno odnose na njih, te da upravljaju, prepoznaju i sudjeluju kroz širok spektar aktivnosti, neophodno je omogućiti zastupnicima temeljnih udruga Članica u upravljačkim tijelima Saveza ispunjavanje njihovih prava i dužnosti kroz zadovoljavanje potreba i zahtjeva suvremenog djelovanja i javnog utjecaja. S ciljem unaprijeđenja kvalitete rada i praćenja modernog pojma dobrog upravljanja, te optimizacije djelovanja i racionalizacije troškova potrebno je unaprijediti procese djelovanja i jačanje kompetencija upravljačkih tijela.

Aktivnosti: Kontinuirano razvijanje suradnje, partnerstva i sudioničke politike u važnim pitanjima kroz tribine, panele i javne kampanje; Organiziranje edukacija, radionica, osposobljavanja i supervizije upravljačkih i operativnih tijela udruga Članica; Podupiranje i obilazak, te redovito informiranje i uključivanje udruga članica u području zakonodavnih okvira, infrastrukturnih projekata, suvremenog projektnog managementa, utjecaja na javne politike i drugih važnih pitanja; Realizacija seminara, webinarima i drugih vrsta suvremenih edukacijskih programa dostupnih upravljačkim i operativnim tijelima. Omogućavanje učinkovitog i kvalitetnog obavljanja zadaća članova upravljačkih tijela prema novom modelu.

Očekivani ishodi: Razvijen poticajan okvir za sustavno pružanje podrške za dugoročni razvoj i osnaživanje kapaciteta temeljnih udruga Članica; Značajno razvijeni kapaciteti temeljnih udruga za pružanje kvalitetnih, standardiziranih i ujednačenih socijalnih usluga članovima; Podignuta razina upravljačkih i stručnih kapaciteta temeljnih udruga Članica za veću konkurentnost u kandidiranju i provođenju projekata namijenjenih osobama s oštećenjem vida; Unaprijeđeno partnerstvo između lokalnih vlasti i udruga za ujednačen regionalni razvoj civilnoga društva. Povećan standard kompetencija upravljačkih tijela Saveza koji prati tendencije modernog pojma dobrog upravljanja (uključujući nastavak korištenja modernih komunikacijskih kanala, e-mail i sl.).

Cilj 4.2. Stručno usavršavanje i izgradnja operativnih kapaciteta Saveza

Ozbilnost problema koje donosi sljepoća, posebno pogubnost posljedica koje bi njihovo nerješavanje moglo izazvati, obvezuje Savez i temeljne udruge Članice na unapređenje sposobnosti za osiguranje operativnih resursa za aktivnosti, provedbom kojih se pospješuje osnaživanje članova te njihovo motiviranje za aktivno sudjelovanje u životu zajednice.

Povećanje operativnosti i učinkovitosti stručnjaka u području u kojem djeluju, njihovo usavršavanje i praćenje tokova suvremenog poslovanja, prepoznato je kao neizmjerljivo važno. Pri tome se stručnjaci susreću s izazovima rada s iznimno osjetljivom, specifičnom i populacijom u potrebi za što je potreban multidisciplinarni i kompleksan pristup te specifična stručna znanja. Radi jačanja njihovih kompetencija te razvoja najbolje profesionalne prakse nameće se potreba za kontinuiranom edukacijom i ulaganje u njihova znanja i kompetencije, usavršavanja i osposobljavanja.

Navedeno se može ostvariti uključivanjem u edukacijske aktivnosti nadležnih licenciranih organizacija usmjerenih na razvoj ljudskih potencijala, usavršavanja kroz specijalizirane programe i drugim metodama, čime će se odgovoriti na rastuće odgovornosti udruge civilnoga društva te izazove društva u kojem djeluju.

Stručni i operativni kapaciteti mogu se kvalitetno graditi i kroz umrežavanje i druženje s drugim stručnjacima na nacionalnoj i međunarodnoj razini te kroz programe neformalnog učenja i edukacija, u Hrvatskoj i inozemstvu.

Aktivnosti: Unaprjeđenje poslovnih procesa što se odnosi na razvoj učinkovitog ustroja i organizacije rada, analiza poslovnih procesa i potrebnih kompetencija te izrada prijedloga unaprjeđenja istih u području rada udruge civilnoga društva; Osvremenjivanje poslovnih procesa sukladno provedenoj analizi poslovnih procesa i edukaciji službenika jačanje profesionalnih kompetencija, u kojoj će sudjelovati kroz provedbu edukacija, treninga trenera, razmjene iskustava s drugim državama te korištenja e-learning alata, online sustava za održavanje edukacija, sudjelovanje u neformalnim programima edukacija u Hrvatskoj i u inozemstvu na međunarodnoj razini.

Očekivani ishodi: Razvijena sposobnost i održivost Saveza i temeljnih udruge Članice, te povećanje standarda i proširenje razvojne suradnje; Uključivanje u razvijene specijalizirane programe u svrhu podrške, prijenosa i razmjene znanja među organizacijama civilnoga društva, poticanje i podrška za osiguranje zapošljavanja stručnih osoba u temeljnim udrugama Članicama.

Cilj 4.3. Implementacija EU direktiva i smjernica te daljnji razvoj međunarodne suradnje

U procesima usklađivanja i implementacije EU direktiva, nužan je aktivan angažman Saveza kako bi zakonodavna tijela i donositelji odluka bili upoznati s kontekstom i važnosti

predmetnih akata za populaciju osoba s oštećenjem vida. Pri tome je važna i kontinuirana suradnja s Europskim savezom slijepih, kao nositeljem zagovaračkog procesa pred institucijama EU, te suradnja s drugim savezima slijepih i slabovidnih u Europi, zbog razmjene iskustava, primjera dobre prakse, kao i pokretanja zajedničkih inicijativa.

Aktivnosti: Aktivno participiranje u upravljačkim i savjetodavnim tijelima Europske unije slijepih; Nominacija i aktivna participacija predstavnika Saveza u povjerenstvima, radnim skupinama, forumima Europskog saveza slijepih, Održavanje kontakata i sudjelovanje na sastancima s hrvatskim zastupnicima u Europskom parlamentu; Suradnja s krovnim nacionalnim savezima slijepih i slabovidnih u Europi i regiji; Predstavljanje Saveza na međunarodnoj i europskoj razini; Umrežavanje na međunarodnoj razini s drugim organizacijama iz našeg područja djelovanja i stvaranje podloge za implementaciju kvalitetnih strateških i razvojnih projektnih partnerstava; Sudjelovanje u međunarodnim skupovima i konferencijama s ciljem razvoja stručnih kapaciteta Saveza.

Očekivani ishodi: Sudjelovanje u kampanjama Europskog saveza slijepih; Puno usklađivanje i provedba direktiva i odluka Europske unije i osiguravanje pretpostavki za provedbu svih relevantnih zakonodavnih akata, aktivna uloga u operativnim strukturama Europskog saveza slijepih, stvaranje pretpostavki za kvalitetna međunarodna partnerstva, razmjena iskustva i primjera dobre prakse s međunarodnim organizacijama.

Cilj 4.4. Poticanje održivosti i financijske otpornosti Saveza

S obzirom da su Savez i udruge članice neprofitne organizacije, važno je osigurati sustavnost financiranja i financijsku stabilnost, kako bi se usluge za korisnike mogle pružati kvalitetno, profesionalno i kontinuirano. Važno je ulagati i u ljudske kapacitete i omogućiti održivost u pogledu ljudskih resursa, jer se time omogućuje i stabilnost te kvaliteta usluga koje dobivaju temeljne udruge članice i članovi kroz djelovanje Saveza. Kroz rad na vidljivosti rada i aktivnosti saveza, omogućuje se da podrška i usluge koje pruža Savez postanu dostupno što većem broju korisnika. Važno je osigurati i kvalitetne usluge i standarde jer time se prepoznaje njihova vrijednost i postaju dugoročno održivi.

Savez i njegove temeljne udruge članice, kao neprofitne organizacije, trebaju osigurati stabilno financiranje i ulagati u ljudske resurse kako bi pružali kvalitetne i kontinuirane usluge korisnicima. Povećanje vidljivosti njihovih aktivnosti pomaže u širenju informacija o dostupnim uslugama, dok postavljanje visokih standarda i kvalitete omogućava prepoznavanje vrijednosti tih usluga, doprinoseći njihovoj dugoročnoj održivosti.

Aktivnosti: osigurati financijsku stabilnost kroz kontinuirano praćenje projektnih natječaja, apliciranje na domaće i inozemne fondove te raditi na poticanju uspješnog apliciranja na fondove Europske unije (u ulozi koordinatora ili u konzorciju s međunarodnim partnerima),

uz projektno financiranje fokusirati se i na potencijalne druge izvore financiranja koji bi omogućili dugoročnu financijsku izvjesnost i stabilnost.

Očekivani ishodi: Savez je prepoznat kao konkurentna organizacija u području projektnog financiranja, omogućena su financijska sredstva za pokrivanje osnovne djelatnosti koja je temelj za provedbu svih ostalih aktivnosti i usluga, Savez ostvaruje održivost djelovanja i financijsku otpornost kroz financiranje iz različitih izvora (povećan je naglasak na divergentnost izvora financiranja), uvođenje novih načina osiguravanja financijske održivosti i stabilnosti koje ne ovise isključivo o neizvjesnom projektnom načinu financiranja koji je uvjetovan natjecajima, poticanje uvođenja i provođenja novih usluga i aktivnosti koje mogu podržati financijsku stabilnost poslovanja organizacije (npr. Licenciranih edukacija, ISSO standarda kvalitete, verificiranih standarda zanimanja ili drugih usluga i edukacija).

VI. STRATEGIJE DJELOVANJA

Ostvarivanje ciljeva i prioriteta postavljenih ovim Planom u sljedećem petogodišnjem razdoblju postići će se primjenom sljedećih strategija djelovanja:

1. Nezavisnost, otvorenost, vidljivost i prepoznatljivost u djelovanju

Savez će i dalje slijediti načela autentičnosti i nezavisnosti u djelovanju, prije svega poštujući postulat prema kojemu Savez i njegove temeljne udruge Članice vode i njima upravljaju slijepe osobe kao subjekti u identifikaciji prioriteta i stvaranja politika djelovanja. Kroz sve raspoložive vidove informiranja osigurat će se potpuna vidljivost rada, javnost i transparentnost. Savez će i dalje razvijati svoj identitet i prepoznatljivost u zajednici u kojoj djeluje, unaprjeđivati čvrstu poziciju i reputaciju, djelujući po načelima suvremenoga civilnoga društva usmjerenog osobama s oštećenjem vida ali djelujući u partnerstvu s pokretom osoba s invaliditetom u zajedničkim područjima.

2. Raznolikost odnosno široki raspon djelatnosti

Uvažavajući težinu invaliditeta i specifičnost koju nedostatak vida stvara u svim područjima ljudskog djelovanja i u svakodnevnom životu slijepih osoba, Savez će svoje djelatnosti provoditi isto tako pokrivajući sve moguće aspekte u svrhu unapređenja svih segmenata života kako djece, tako i odraslih osoba s oštećenjem vida. Obzirom da sljepoća utječe na cjelokupan status osoba s oštećenjem vida i njihovo pozicioniranje u zajednici u kojoj žive, ostvarenje ravnopravnosti i aktivnog participiranja međusobno je zavisno i nedjeljivo jedno od drugog, jer ostvarenje jednog prava utječe na daljnja ostvarenja. Stoga će Savez nastojati intenzivirati međusektorsku suradnju, osobito u segmentu obrazovanja, zapošljavanja, pristupačnosti, informiranja, te pune uključenosti u društveni i javni život zajednice.

3. Korištenje svih demokratskih principa u djelovanju

U djelovanju za afirmaciju prioriteta, svi raspoloživi resursi će se koristiti i za provođenje svih oblika demokratskog djelovanja, uključujući u to i javne građanske akcije i inicijative, pri čemu će se u punoj mjeri poštivati vrijednosti na kojima se temelji ova strategija.

4. Javni utjecaj i vidljivost

Savez će svoje strategije djelovanja provoditi jačanjem javnog utjecaja tako što će raditi na što boljoj prepoznatljivosti, vizualnom identitetu i uključivanjem u suvremene komunikacijske platforme. Kao aktivan (su)dionik u procesima stvaranja javnog mišljenja o pozitivnim društvenim promjenama kroz zagovaranje i zalaganje za nove oblike javnih politika te promicanje društvenih vrijednosti civilnoga društva na nacionalnoj i međunarodnoj razini.

VII. GODIŠNJI OPERATIVNI I FINACIJSKI PLANOVI

Savez će svake godine svoj Program rada predviđen Statutom definirati u okviru Operativnog godišnjeg plana s utvrđenim aktivnostima, nositeljima aktivnosti, trajanjem i planiranom vrijednošću pojedinog programa, projekta ili skupine aktivnosti. Financijsku strukturu svojih prihoda i rashoda će utvrditi godišnjim Financijskim planom.

VIII. ANALIZA I VREDNOVANJE

Praćenje ostvarivanja Operativnog plana (Programa rada) tijekom i na kraju svake godine obavljat će Upravni odbor i Skupština Saveza te u skladu s rezultatima donositi odluke koje će djelovati u cilju ispunjenja planiranog na optimalan način.

Na kraju godine sačinit će sveobuhvatno godišnje izvješće s analizom uvjeta pod kojima se djelovalo i ostvarenim rezultatima s posebnim osvrtom na ispunjenje postavljenih ciljeva. Ovakvo izvješće s obrazloženjem će podnijeti Skupštini Saveza kao njegovom najvišem upravljačkom tijelu.

Na kraju petogodišnjeg razdoblja na koje se Strateški plan odnosi, Savez će kroz rad svojih tijela i posebnih ciljanih aktivnosti izvršiti analizu ostvarenja postavljenih ciljeva kako bi se na temelju dobivenih rezultata unaprijedilo djelovanje u sljedećem budućem razdoblju.

Ovaj Plan djelovanja Hrvatskog saveza slijepih za razdoblje od 2025. do 2030. usvojila je Skupština Hrvatskog saveza slijepih na svojoj sjednici održanoj 15.11.2024. godine.

Predsjednik:

Kruno Drenski, dipl. iur